

Beszámoló a főiskola tanulmányi vadászterületének tíz évéről

írta: és előadta a S. V. és S. V. Hubertus vadászati védőegyesület közgyűlésén: Róth Gyula.

Az 1922-ik évben vette át főiskolánk tanulmányi vadászterületképpen Sopron város erdejének azt a részét, amely a katonai lövöldétől a mai országhatár mentén Brennberg bányatelepen át az Asztalfőig terjed. Az összesen kb. 7300 k. h. kiterjedésű terület mindvégig erdő, csak a terület alsó részén, a keleti sarkához csatlakozik 536 kh.-nyi nyílt terület, amiből azonban 210 kh. katonai gyakorlótér, 30 kh. gyümölcsös, 14.5 kh. csemetekert, 5 kh. katonai lőtér, 3 kh. szőlő, úgy, hogy marad 273 kh. szántó és rét, amely részben házak közé esik.

Az erdőnek ebbe a részébe esik 33 kh. parkerdő, 1.0 kh. főiskolai lövölde, 11 kh. arboretum, 9 kh. cserkész tábor, 3.5 kh. csemetekert, a Váris- és a Faberrét-telep, a két turista-szálló, a ródlipálya és a síugrósánc, a spangerwaldi régi játszótér kihasított kertjei, négy kőbánya, valamint egész sorozat közkedvelt kirándulóhely, kilátókkal, emlékművekkel, pihenőkkel. Az erdő távolabbi részei is bővelkednek a kirándulóhelyekben, kilátókban, menedékkunyhókban, — bőséges feliratok tanúsága szerint — látogatókban is, akik többé-kevésbé hangosan csinálják az idegenforgalmat, amely az egész erdőben állandóan nagyon is élénk. Télen, a havon látjuk a sízók és ródlizók nagy tömegét egyesével, párosával, vagy csoportos kifejlődésben; amint a tavasz nyílik, kezdődik és tart ősziig a sokféle virágszedés, ami részben, sajnos, összeesik a fácán költésével, azután az erdei gyümölcs, a szamóca, a málna, a szeder, az áfonya, a csipkebogyó, a szelid gesztenye; a gombák, amelyek májustól késő ősziig változó fajokban fejlődnek; a seprüvessző, guzsavessző gyűjtők egész nyáron át mászkálnak éppen a sűrű fiatalosokban, hogy a vadnak még ellése idejére se legyen nyugalma; a hulladékgyűjtők télen-nyáron munkában vannak az erdőben, a rőzsefakészítők, a favágók, kik ősziig és télen a rendes vágásokban dolgoznak, nyáron a fiatal ültetéseket tisztítják; cserkészek, kirándulók és turisták, akik egyrészt a cserkészettől el nem választható indiánus utánzások révén, a kirándulók és turisták

pedig a bennük lobogó szerelem tűzének oltogatása érdekében szintén a sűrűségeket keresik, azután a hangyatojásgyűjtők, madárfogók, a füvet és lombot, gyógynövényeket, zsíros fát hol engedéllyel, hol anélkül gyűjtők, az éjjel-nappal munkába és munkából jövő-menő bányászok, a csempészek — akiknek szerencsére már lealkonyult és csak a munkanélküliség tartja bennük a lelket *) — és az őket üldöző vámőrök, szóval élénk a forgalom az erdőben télen-nyáron és éjjel-nappal. A nagy forgalomnak vadászati kárát lényegesen emeli, hogy a fenti foglalkozások nagy része kitűnő palástolója a hurkolásnak és a tojáslopásnak.

Mindezek miatt a Brennerbánya telepei körül elterülő kb. 2000 k. hold erdő vadászatilag teljesen értéktelen, ott tízévi kimélettel sem lehetett megtelepíteni vadállományt és ez a terület tisztán teherként nehezedik a vadgazdaságra, ugyancsak nagyon rossz a helyzet a Kecsepatak—Faberrét—Muck-kilátó, nyéki és harkai határ közé eső részen, ahol tízévi kimelésnek és óvásnak csak az utolsó két évében kezdett némileg szaporodni a vad, ugyancsak súlyos terhet jelentenek az ágfalvi rétek, amelyek az egyébképp legjobb területbe mélyen beékelődnek, részben be vannak már építve és állandóan sűrűn járva; vadászatilag ezek is teljesen hasznavehetetlenek és ezek is csak terhet jelentenek. Ha mindezekhez a ki nem védhető csapásokhoz hozzávesszük a hurkolókat, a kóbor kutyákat és macskákat, amiket a környező falvak hihetetlen tömegekben rajoztatnak szét évről-évre, arra a sokaknak talán meglepő eredményre jutunk, hogy az egész területnek vadászati értéke aránylag csekély és a szakoktatás érdekeit csak részben elégíti ki. Ebből a szempontból kétségtelen, hogy van a Sopron városi területek között olyan, amely kisebb kiterjedése dacára nagyobb didaktikai értékkel bírna.

Egy soproni terület sem volt annyira kifosztva a háborút követő időben, mint a főiskolai, aminek főoka a brenneri bányatelep hurkolásaiban volt. Lesznek talán, akik emlékeznek arra, hogy közvetlenül a vadászterületnek főiskolai átvétele után engemet élesen megtámadtak avval, hogy odaát Ausztriát an azt

* Azóta újra fellendült a csempészet a vámháború révén! *Szerző.*

mondják, hogy a terület elzúllik a főiskola kezén, mert hogyha egy-egy szarvas átlép a határon és betéved a főiskola erdejébe. onnan már ki nem kerül, mert hurokba pusztul. Tényleg volt hurok bőven és volt is eredményük.

Úgy hallottam, hogy 1920 táján 14—16 tagú társaság vadászott a lövölde körüli szántókon, délig egy nyúlra esett lövés, amire az ebéddel abba is hagyták a vadászatot. Az erdőről személyes tapasztalatom is van, mert néhai Petrovich generális úr, ill. az ágfalvai részt bérlő Walek úr meghívására részt vettem egy pár erdei hajtáson. Egy-két — a szó szoros értelmében egy vagy kettő — nyúl, ugyanannyi fácán, pár róka és néha szarvas került a hajtásba, az őznek, fajdnak nyoma veszett teljesen.

A legsúlyosabb dolog volt a hurkolók lefékezése, ami az akkori züllött viszonyok között és megfizható vadörök híján személyes közbelépésemet követelte. Hallgatóim közül egy páran egynehányszor elkísértek éjjeli bejárásokra és lesekre, a súlyosabb eseteknél azonban egyedül voltam, részben az akkor cseperedő fiam volt velem. Amióta megbízható vadóreim vannak, magam alig jutottam aktív szerephez, most inkább csak azok ellenőrzésére szorítkozom.

A mai eredmény, hogy, bár a főiskolai terület a bánya miatt a hurkolás szempontjából a legexponáltabb, az egész környéken sehol sincs annyira lefékezve a hurkolás és az orvvadászat, mint itt, azonban állandó megfeszített munkát, állandó készenlétet követel a helyzet ma is, így például amikor legutóbb a Laubleitenben kiültették a gyümölcsöst, már a fákra menten rárakták a hurkokat is. Egy külön előadásra való, még hozzá nagyon érdekes anyagot adna az a sok furfang, bitangság és minden hájjal való megkentség, amit hurkolóink tanúsítottak, viszont az is, hogy a mi részünkről milyen találó és hatásos riposztokban részesültek.

A főiskola gondozása alatt a vadállomány örvendetes fejlődésnek indult. A haladás nagyon lassú volt, kedvezőbb viszonyok között levő területeken feltétlenül jóval gyorsabb haladást kellene mutatnia a gyarapodásnak és a lelövésnek. Viszsaesések is mutatkoztak, amelyeket — mivel a vadászás módja

és gyakorisága nem változott, — csak a természeti viszonyoknak vagy véletleneknek kell tulajdonítanom.

Kezdjük a legérdekesebb vadon, a siketfajdon, amelyet Trianon úgy levágott hazánkról, hogy csak a népszavazás menthetett meg egynéhány darabot, amelyek nagyon stílszerűn és helyesen a főiskola védelme alá helyezkedtek.

A siketfajd Ausztriából jött hozzánk, az első fajd Sopron közvetlen környékén, tudomásom szerint 1886-ban esett. Édesapám akkor hatalmas vihar után fáról lőtt egy tyúkot, amit ragadozónak nézett. Úgy véltük, hogy a vihar sodorta ide. De pár évre rá már dürgő kakast is állapítottak meg. A fajdnak idehúzódása kétségtelenül a fenyőzésnek tulajdonítható, amely nemcsak Sopron erdeiben folyik nagymértékben, de a szomszédos erdőkben is. A háború után a fajd eltűnt a környékről, legalább is biztosan megállapítani nem tudtam, dacára annak, hogy mindazokat az erdőrészeket, ahonnan jelezték volt, magam is gondosan lekerestem és másokkal is kerestettem. 1925-ben állapítottam meg az elsőket, egy kakast, két tyúkot. Dürgésnek azonban soká nem tudtunk nyomára akadni, pedig sok éjjeltemet áldoztam rá. Csak 1927-ben találtuk az első dürgő kakast. Azóta évről-évre volt, de csak két-három darab. Két évvel ezelőtt három elhullott kakast találtunk, a negyediket Brennberg egyik udvarán fogták el elevenen, ez három hétig élt a voliéreben, a törött lába — amit alighanem az elfogásnál szerzett — szépen gyógyult, a végén mégis kimúlt, vakbélgyulladásban. Sajnos, a diagnózis elkésett, mert csak halála után állapította meg azt a budapesti állatorvosi főiskola professzora, dr. Jármay. Ha előbb tudtam volna, segítettünk volna rajta; kettő bélgyulladásban hullott el, de hogy ezt mi okozta, nem volt megállapítható. Ezekkel az elhullásokkal magyarázható valószínűleg a szaporodásnak feltűnő lassú menete.

Tisztességes fajdkakas haláláig egy sem jutott. Nem tudok közelebbről kitérni a fajdnak nagyon érdekes viselkedésére, ami sokban eltér a szokott leírásoktól, de nem maradna idő a többire.

Másik nagyon érdekes vadunk a császármadár, amelyből egy-két darab mindig van, de felszaporodni nem tud.

Hogyha a hatalmas és sokkal ellentállóbb siketfajd is olyan nehezen és lassan szaporodik, amint azt éppen az elmúlt tíz év mutatta, nincs mit csodálkozni azon, hogy a császármadár létszáma is éveken át emelkedést alig mutat. Talán belejátszik ebbe a szomorú ténybe az is, hogy egyrészt sok az ellensége, beleszámítva a nálunk korántsem eléggé üldözött és ezért gyakori szajkót, amely komisz fészekrabló és a hasonló mókust, másrészt nehezíti a megélhetését, hogy a modern erdőgazdaság üldözi és pusztítja a bogyós cserjéket, amelyek közül különösen azok fontosak a császármadárra, amelyek termése soká rajtmarad az ágon, mert ezek átsegítik a télen, amikor állati táplálékhoz nem jut.

A muflon. Az 1927. évben kaptam 4 darab muflont gróf Károlyi Lászlótól, amelyeket a Kecsepatákba bocsátottam ki, a következő évben ugyanoda még egy darab juhot küldtem utánuk.

A muflonok közül 3 szépen meg is maradt a Kecsepaták környékén, ahol kibocsátottam, de kettő közülök a felső részekbe húzódott, a Borsóhegy Zsilipárok tájékára. Ezek közül az egyiket 1929-ben lelőtte valaki ismeretlen, állítólag magyar területen, de Ausztriában hullott el, ahonnan hazahozattam, ami majdnem súlyosabb bonyodalmakra vezetett. A másik darab u. l. elveszett, legalább biztos hírt már régen kaptam róla.

A Kecsepaták körül tanyázó társaság elég jól szaporodott volna és az előző télen hét darabig jutott el, köztük 3 kos, sajnos, éppen azt az anyajuhot, amely már kétszer ellett itt, tilos időben lelőtte egy soproni úr, aki ezzel az egy lövésével három darabot gyilkolt meg, mert két bárányembrió is volt benne. Az idei nyár szaporulatáról még biztos adatom nincs. (Azóta megállapítottuk, hogy 3 darabbal szaporodtak, a mai létszám 10 darab.)

Hogyha le lehetne fékezni egyes ú. n. vadászok lödözési dühét, akkor a muflon egészen biztosan elszaporodna nálunk is, ami azért volna nagyon kívánatos, mert ez a vad nagyon tetsetős és érdekes, amellet semmi kárt nem okoz, sem erdőn, sem mezőn.

Áttérek a szarvasra. Mióta van a soproni erdőkben szarvas,

nem tudom. Nem tudok visszaemlékezni arra, hogy gyermekkoromban valaha hallottam volna róla, hogy van. Később néhai Kellner erdőmesterünk idején — már esett szarvas a soproni erdőben. 1922-ben azonban csak egy-két darab maradt mutatónak. Ebben az évben egy nyolcas bika bögött, két tehene volt és egy gyenge Beihirsche-e.

A szarvas aránylag könnyen és gyorsan szaporodnék és kétségtelen, hogy jó agancsokat is termelhetne a mi vidékünk, bár, véleményem szerint, a nagy forgalom, a jóformán állandó nyugtalanítás és a táplálkozásának zavart menete kifejezésre jut az agancs fejlődésében is. Én ebben keresem annak okát, hogy a mai vén szarvasaink agancsa a vastagsághoz képest rövid és korához képest kevés ágú, hisz a 14-es már ritka. Régebbi agancsaink hosszabbak és sokágúak. Mindamellett elég jó agancsokat kaphatnánk, hogyha vadászaink közös megegyezés alapján kimélnék a bikát és kellőképp selejteznének. A cél tudatos selejtezés, igaz, nehéz, mert a lelövés idejének nem célszerű megállapítása, — különösen az itteni viszonyokhoz mérten — ezt szinte lehetetlenné teszi. (Ez áll az újabb rendelkezésre is.)

A szarvas megfigyelése sok érdekeset mutat; legérdekesebb annak alkalmazkodása a helyi viszonyokhoz, a nagy forgalomhoz. A szarvas meglehetősen kóborló természetű és nagy területet bejár. Mindamellett ez a kóborlás korántsem oly mérvű, ahogyan egyesek gondolják, száz és száz kilométerekről beszélve. Megtörténik, hogy ily nagy távolságokra is elkóborol, ahogyan már ismételten megtörtént az is, hogy zerge járt a Kis-Alföldön, 70—80 km-nyire a Schneeberg-Rax vidékétől és tudok esetről, hogy őzbak 70 km-re esett attól a helytől, amelyen fülgombozták. Ezek azonban kivételek; rendesen a hímmel esik meg, hogy szerelmi bánatában világgá megy, másutt megkeresi azt a földi paradicsomot, amiről itt az irígység elverte. A nőstény sokkal állandóbb jellegű, amit igazolnak a Hanságban tehenei.

Még pár évvel ezelőtt rengeteg sok szarvas élt a Hanságban, évtizedeken át tanyáztak ott és nem mentek el, csak a legközelebbi szomszédságba. Már kb. tíz km-nyire a Hanság-

tól, csak elvétve bukkant fel a szarvasnak nagyobb csapata, kb. 20 km távolságban már csak néha-néha mutatkozott egy pár.

Sokat vitatott kérdés éppen ezzel a kóborlással kapcsolatban, hogy vajjon nyáron itt vannak-e a szarvasaink, különösen a bikák, vagy nem? A régi ú. l. egyik bérlőtől, Buswald bárótól származó vélemény az volt, hogy a mi bikáink nagy urak, ide csak bögésre jönnek, télire elmennek üdülni a Semeringre és ott is nyaralnak. Erre alapította Buswald azt a véleményét is, hogy csak elegendő tehén legyen itt, a bikák jönnek maguktól. Nem hiszek ebben, megfigyeléseim és a két év előtti tényleges kísérletem ellene beszélnek. A szarvas ugyanis annyira felszaporodott volt, hogy az erdő egyes helyein már érezhető kárt okozott. Mivel pedig én egyúttal az erdőművelésnek tanára is vagyok és szakbeli kutatásaimnak ez a főtere, és nekem arra kell törekednem, hogy a vadállomány nagyságát arányba tudjam hozni az erdőgazdaság érdekeivel, elhatároztam a szanálást, a modern jelszóvá vált létszámcsökkentést, tíz bikának és tíz tehénnek lelovását véve előirányzatba. A bikák közül le is lőttünk kilencet, természetes, hogy ezúttal már nemcsak tizenkettőt, hanem leszállottunk az igényekkel és válogatás nélkül vettük. A teheneket azonban nem tudtuk lelőni, csak kettőt esett. Véletlenül adódott tehát az eset, a bika száma lefogyott alaposan, a teheneké majdnem változatlan maradt. Vártam a következő — az elmúlt — évet, hogy jöjjenek a bikák. Hát nem jöttek! Összesen csak három bika bögött. Ez azt mutatja, hogy a terület ilymértvű lelovást nem bír és a jövőben egyelőre nagyon le kell fékezni a bikalövést, hogy az 1930-ban ütött lék betömődjék.

A bikáink nem térnek vissza bögőhelyeikre. Egy jó bikának négyévi levetett agancsa van a főiskola gyűjteményében. Ez a bika 1928-ban a Kalte Wasser-völgyben tanyázott bögéskor, de alig szólalt meg, 1929-ben és 1930-ban az Ultra-Várhegy körül járt, de megint alig bögött, 1931-ben a nyéki erdőből járt hozánk és ugyanez év novemberében — feltűnő időben! — ugyanott levetette az agancsát, azóta nem tudunk róla, u. l. nyoma veszett.

Érdekes, hogy a szarvason mennyire meglehet figyelni a foly-

tonos járás-kelés, az állandó zavarás hatását, szembeállítva egyrészt az ausztriai viszonyokkal, ahol jóval több a nyugalma és ahol a bögés egész ideje alatt általános erdőzárlat van elrendelve, mindennemű munkának és fuvarozásnak letiltása, amit nálunk csak egyszer tudtam elérni, 1930-ban, másrészt éppen ennek az évnek tapasztalataival. Amikor az erdei vágás főideje elkövetkezik, akkor szarvasaink jórészben átmennek a csendesebb burgenlandi erdőkbe, de egy része akkor is ittmarad; tavasszal és nyáron át kisebb csapatokba verődve tanyáznak a sűrűségekben. Bámulatos, hogy ilyenkor mily kicsi területre szorítkoznak. Ősz felé már inkább csatangolnak.

Más vidéken, ahogyan a vadászati leírásokban is olvashatják, a szarvas estefelé a sűrűségekből kivonul a nyílt területre. Nálunk abban látszik a nappali forgalom reakciója, hogy a szarvas ezt a kiváltását jóval későbbre teszi. Még beljebb az erdőben is csak az esti szürkületben találja az ember mozgolásban, amikor már a látás bizonytalanná válik, a nyílt területre csak későn, sötét éjjel, 9—10—11 körül lép ki. Még a holdvilágot is lehetőleg kerüli, nem egyszer történt, hogy holdvilágos éjjelen ki sem jöttek a szálásból, bár a vágásban bővebben volt terítve az asztaluk. Estefelé elbarangol szép lassan a sűrűségből a szálásba, de annak szélén elténfereg órák hosszat. Csendes éjjeleken egészen jól lehet hallani, amint ide-oda járnak, jönnek kijebb, mennek megint beljebb, megint közelednek az erdő széléhez, amíg végre — hosszas, óvatos szimatolgatás után — kilép a vezértehén, nyomában a többiek, a tehének és a borjak, a fiatal bikákkal együtt, az öregebb bikák külön csapatokban járnak, a nagyon vén legények rendszeren egyedül. Reggel viszont — alighogy világosodik — már bevonulnak; mégis reggel inkább történik, hogy hosszabb ideig elvesztegel a nyílt területen és teljes kivilágosodáskor is még künt van. De, amint valami csekélység megriasztja, mintha ráeszmélne, hogy hibát csinált, gyors tempóban vonul a védő sűrűség felé.

Hogy tényleg csak a nagy forgalom okozza ezt a viselkedést, mutatja az 1930-ik év, amelyben kilenc bika esett. Ebben az egy esztendőben az erdőhivatal már augusztus elejétől teljes munkaszünetet rendelt el és a fuvarozásokat is megállította. A

megelőző években este, oly világosságnál, hogy lőni is lehetett volna, sohasem láttunk bikát, ezúttal a 9 bikából öt esett az esti cserkészetekén, viszont a bögés után, — mikor annál nagyobb erővel indult meg a munka és fuvarozás, az esti kilépéseknek is végük volt és bár előbb bőven láttunk tehenet este is, már az előirányzott teheneket lelőni nem tudtuk.

Aránylag legnehezebben szaporodott el az őz. Igaz, hogy alaposan ki volt pusztítva, de egyes erdőbirtokosok nagylelkű, ottani kollégáim közbenjárásával kieszközölt áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a legelső években összesen 9 drb őzet bocsáthattam a területre, azonkívül Ausztriából is jöttek át, ahol mindig nagyobb volt az állomány, mint nálunk.

A szaporodás lassúságának okát főképen a kóbor kutyák rovására írom, amelyek a kis gidát könnyen szedik szét, hisz az anyja nem tudja védeni, még maga a kifejlett őz is sokszor áldozatul esik a kutyák összműködő hajszolásának. De igen nagy része van ebben a szomszédságnak. Hogy a szomszédság mit jelent és hogy a szomszédok mennyire tudják, mit jelent a főiskola szomszédsága, mutatja, hogy egyik beékelt erdőterületet holdankénti közel kettő pengőre vertek fel az árverésen, a másik is pengőn felül áll. El is dicsekedett az előbbinek bérlője, hogy alig hogy lelővik az egyik őzet, már ott a másik, mert jönnek át a főiskolaiból. Két éven át sikerült is — bevallottan — tizenkét darab őzet lőnie, az első évben hetet, a másodikban ötöt — de azután felhagyott a bérléssel, mert már nem jött az őz elég bőven. Egyébiránt nemcsak az őz, de a fácán és a nyúl is híven mutatja, hogy miképen vadászik a szomszéd. Négy ízben volt alkalmam tapasztalni, hogy a szomszéd bérlő változott vagy a régi bérlő megfeszítette a lelövést az utolsó esztendő miatt, azonnal mutatkozott a hatás a mi lelövéseink eredményében. Ez a kíméletlen vadászat a saját maga húsába való vágást jelent és csak annak hoz anyagi hasznot, aki egy-két év alatt agyonlő mindent és azután ki tud bújni a további kötelezettség alul. Aki hosszabb ideig akarja tartani a területet, az önmagának még többet árt, mint a szomszédnak. Minden területnek meg van a mag vadja, amely, ha kíméletlenül lövik, csak csekély részben pótlódik a messzebb eső vidékről.

Őzet a főiskola területén nagyon keveset iőttünk, ami esett,

csak a legutolsó években és kizárólag a veszélyeztetett határvonalak mentén esett. Viszont a határos szomszédok — csak a bevallott számok alapján ítélve — jóval több őzet lőttek összesen nem is ezer holdon, mint a főiskola hétezer holdján.

Még a fácánról van egy-két rövid megjegyzésem. A fácánnak is az elszaporodása lassabban ment, mint ahogyan számítottam, mert bár a két első évben összesen 60 drb fácánt bocsátottam ki, a lelövés mégis csekély maradt és csak a 7-ik évben kezdett számottevő lenni. Úgy vélem, ezt jó részben annak kell tulajdonítanom, hogy a zöldhátú gyűrűs fácán nagyon kóbor természetű. Erre mutat az is, hogy bár túlnyomóan a gyűrűst telepítettem és tenyésztettem, mégis kevés a tisztafajú gyűrűs, a közönséges colchicus jelleg van túlsúlyban. Ugyanezt igazolja, hogy a gleichenbergi fasor végében ez év január vége felé esett egy tiszta torquatus, amelyet a lábán levő alumínium gyűrű tanúsága szerint ezelőtt négy évvel bocsátott ki Hasenöhrl tagtársunk a bálfi erdővel határos részeken, a két helynek légtávolsága 4—5 km között van.

Hozzáfűzöm még, hogy a f. évben előreláthatólag abba a helyzetbe kerülök, hogy dámvadat bocsáthatok a muflonok mellé a területre.

Ezzel elértem beszámolóim végére. Amint látni méltóztatnak, a főiskolai terület a telepítés, kímélet és óvás dacára korántsem oly kedvező és vaddús, ahogyan sokan gondolják és hogyha annak a törekvésnek, ami nemrégén megnyilvánult, hogy a terület egy részét kivegyék a főiskola kezéből, nem volt más háttere, akkor az sehoggy sem volt megokolva. A főiskola területének nagy része — a Brennberg körüli — egyáltalán alkalmatlan a vadgazdaságra, a többi részen is csak aránylag kis terület az, amely tényleg jó, de ezen is csak a legnagyobb kímélettel és utánjárással lehet fenntartani számottevő vadállományt. Oly számokat a lelövésnél és oly jövedelmet, amilyen a városi területek nagy részénél elérhető, a főiskolai területen elérni sohasem lehet.

Ezzel kapcsolatban legyen szabad rámutatnom arra, hogy mennyire téves az a vélemény is, hogy a főiskolai területet a főiskola nagyon olcsón bírja. A minap lezajlott árverések nem hoztak magas árakat és úgy Sopronnál közvetlenül határos, mint távolabb eső községi területek, amelyek hozzáférhetése nem

oly jó, mint a városi területeké, drágábbak, mert egyébkép azonos vagy legalább is hasonló viszonyok között elérik vagy túlhaladják a holdankénti egy pengőt; a városi területek pedig mind ezen alul maradtak.

A főiskola nemcsak bért fizet, hanem átvette a város egyik kötelező erdőtisztai állását teljesen, annak összes illetményeit, még a kiszállási és irodai költségeit is fizeti. Pénzben kifejezve, ez kb. 6000 (hatezer) pengőt jelent. Ennek indító oka pedig elsősorban a vadászterület és a hozzátartozó ágfalvi vadászlat, amely utóbbira a főiskola több tanszékének feltétlenül szüksége van az előírt gyakorlatokhoz, egyéb tekintetben a tanulmányi erdő a főiskolának nem nyújt és nem is nyújthat semmivel sem többet, mint amennyit bármi más erdőbirtok is nyújt.

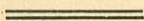
A főiskola tehát a vadászterület fejében a város terheihez átlag évi 6000 pengő készpénzzel járul, ezt tette évek hosszú során át, vagyis ráfizetett a bérletre ezeket akkor is, amikor a többi területért 90—100 P bért kapott a város, a bérlőknek pedig nagyon szép jövedelmet jelentett a városi terület. A vadászlatot — amely ma is Sopron város tulajdona — ugyancsak a köteles mértéken felül gondozta a főiskola és abba beruházott már többet, mint amennyibe az a városnak valaha került.

A többi városi vadászterület a mai bérek és vad árak mellett is, némileg kedvező időjárást és megfelelő vadászati módot feltételezve, a tíz év alatt átlag évenként be fogja hozni a bért és a vadőr költségét, a főiskolai területen ez ki van zárva.

A terület vadászati értékéhez és az abból bármi módon ki-préselhető jövedelemhez képest a főiskolai terület tehát jóval drágább, mint bármely másik városi. Ugyanarra az eredményre jutunk, hogyha a főiskolai területet összehasonlítjuk a burgenlandi határos területekkel, a nyéki, récényi, katoldi, márci, nádasi és lépesfalvi területekkel, amelyek vadállománya pedig jobb viszonyok között van és ennek megfelelően nagyobb is. Egyikért sem fizetnek annyit, amennyit a főiskolai fizet Sopronnak.

Arra való tekintettel, hogy még ma is hallhatjuk azt, hogy a város állítólag mekkora áldozatot hozott ennek a területnek az árverés alól való kivételével, szükségesnek tartom,

hogy a nyilvánosság előtt rámutassak arra, hogy ez a vélemény téves! Nagyon szívesen elismerem és köszönöm is mindazoknak, akiket illet, ezen a helyen is azt a méltányosságot és jóindulatot, amit a város végeredményben ebben a kérdésben tanúsított, bizonyára őket is megnyugtatta az a tudat, hogy a várost állásfoglalásukkal nem károsították, de viszont a főiskola érdekében kötelességem rámutatni arra, hogy a főiskola oly mérvű készpénz-ellenszolgáltatást nyújt a városnak, amekkorát semmi más bérlő nem nyújtana.

A m. kir. közigazgatási bíróságnak erdészeti ügyekben hozott fontosabb döntvényei

Összeűjtötte és közli: Zsombory Ignác.

A m. kir. közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. t.-c. a közigazgatási jogszolgáltatás terén új helyzetet teremtett.

A törvény megalkotása előtt a közigazgatási intézkedések és határozatok ellen benyújtott fellebbezések ügyében, kevés kivétellel — minden további jogorvoslat kizárásával — az illetékes miniszterek döntöttek. Az 1896. évi XXVI. t.-c. ezeknek az ügyeknek végső eldöntésére, egy teljesen független bíróságot — a m. kir. közigazgatási bíróságot — szervezte meg. A bíróság hatáskörébe utalta a törvény, az abban részletesen felsorolt közigazgatási intézkedések és határozatok ellen benyújtott fellebbezéseknek érdemben döntő végső elintézésén kívül — egyes miniszteri rendeletek — törvényhatósági, r. t. városi és a községi szabályrendeletben alapuló vitás kérdések eldöntését is (16. §.). Egyben kimondotta a törvény, hogy az abban felsorolt ügyekből keletkező vitás kérdésekben a miniszterek felügyeleti joguk címén sem intézkedhetnek (20. §.).

A m. kir. közigazgatási bíróság ítélőbírái felerészben a magasabb bírói-, felerészben pedig a közigazgatási hivatalok viselésére képesített egyének sorából kerülnek ki, az elnöki titkárokat és tanácsjegyzőket pedig a szakminisztériumok gyakorlatilag is képzett létszámából nevezik ki (5. §). Az így megállapított sze-